En fantastisk Afrika rejse

Det hele startede for mange år siden, da jeg var i Kenya første gang. Det var en rejse, jeg havde fået i gave fra Lisbeth Bramaholm, min moster. Efter en tur til Afrika måtte jeg af sted igen, atter sammen med Lisbeth. Det blev til 3½ uge i februar 2003, som jeg her vil fortælle om. Beretningen starter med det, der står os nær, nemlig Lipela. Så følger et afsnit om min bjergbestigning af Mt. Kenya, og til sidst en beretning fra resten af turen.

Ankomst til Noro Moru

Pludseligt kunne vi se Mt. Kenya i det fjerne. Niels-Erik og jeg skulle bestige det, og jeg sad og kunne ikke bestemme mig for, om det så ud til at være let eller svært. Ingen af os havde prøvet at bestige bjerge før, og slet ikke i den højde, 5000 meter. Vi var lidt nervøse, men fast besluttede på, at det skulle nok gå. Vi ankom til Blue Line Hotel og fik værelser. Vi var dog lige nødt til at køre ned til Lipela og sige hej, inden vi gik i seng.

Lipela

Jeg startede med at klatre op på Mount Kenya sammen med Niels-Erik. Derfor havde Lisbeth, Rita og Julie fire dage sammen med børnene, inden jeg fik dem at se.

Jeg kommer til Lipela

Da Niels-Erik og jeg kom til børnehjemmet, var det første der skete, at vi fik en stormende velkomst. Det er nu søde børn, vi har. Vi satte os ude i gården og lod den første nysgerrighed aftage. Jeg havde som altid shorts på, hvilket er fuldstændigt utænkeligt blandt kenyanske mænd. Desuden havde jeg ikke lige barberet ben, så der var 12 par hænder, der synes det var sjovt at pille ved mine ben. Det fik de lov til. Vi fik en rundvisning på Lipela, hvor vi så alle rummene, brønden der er ved at blive gravet, fodboldbanen og husdyrene. Der er kaniner, en vædder, en ko med kalv, et par geder og nogle høns. Vi var med til at plukke grønt til kaninerne, og det var imponerende at se deres fodring. Buret blev bare fyldt med planter til dem og så kunne de spise sig vej ud.

Vi havde fået doneret Lego til børnene, og det overrakte vi til stor begejstring. Alle legebørnene var med til at bygge, dvs. ungerne, Niels-Erik og jeg selv. De ansatte kunne ikke rigtigt se det fornuftige/sjove i at lege med Lego. De er nok bare blevet for gamle.

Om aftenen blev vi på Lipela og spiste sammen med børnene. Menuen stod på en form for sammenkogt ret bestående af bønner, diverse grøntsager og enten ris eller ugali. En meget anderledes middag, set med danske øjne, men både særdeles velsmagende og bestemt sund og nærende.

Senere underholdt børnene med sange og sanglege, som de dels havde lært i skolen og dels havde lært af Julie og hendes kusine Maja fra Sverige. Det var en sjov oplevelse pludselig at høre 12 Kikuyo børn synge på en blanding af svensk og dansk, men livsglæden og legen er ens overalt i verden. Efter at være blevet underholdt med sange og sanglege, følte vi at det var vores tur. Vi sang "Lille Peter Edderkop" for dem – på dansk, naturligvis. Vi afsluttede med en Boogie Woogie, hvor alle deltog, også de ansatte. I den situation føler man sig stolt over at være en del af det team, som har givet disse børn en mulighed for, som alle andre børn bare at lege og være glade. Det er fantastisk dejligt at se den glæde vores børn viser. De er tillidsfulde og sjove og der høres ikke, som man så tit hører i en gruppe af danske børn, skænderier eller brok. De hjælper hinanden og leger med hinanden, og man får bestemt det indtryk, at de både er sunde, raske og meget glade for at være på Lipela.

Oplevelser for børnene

Mens Niels-Erik og jeg var på bjerget, havde de andre ikke spildt tiden. En af dagene havde de fyldt alle børnene ind i bilen og kørt i byen. Der havde ungerne fået lov til at vælge hver et sæt søndags-/kirketøj i en fin tøjbutik. Drengene fik flotte sæt safaritøj med livremme til og pigerne fik hvide kjoler med perler, broderier og flæser, og der hørte håndtasker og hatte med slør til. Aldrig har børn været så flotte i Naro Moru. Bagefter var de gået på restaurant og havde fået sodavand og pommes fritter. Tjeneren og de øvrige ansatte havde undret sig en hel del over, at der kom tre hvide damer og 12 børn, de ikke kunne snakke med. Så måtte de lige have historien om Lipela.

De havde også været med i skolen og se den. Det er altid interessant at få besøg udefra, og efter sigende var det en stor succes. Lisbeth underviste i geografi og forskellene mellem Danmark og Kenya i de ældste klasser. Under besøget var der en episode, som siger utroligt meget om de omkringboendes opfattelse af Lipela: Skoleinspektøren spurgte om ikke vi kunne give nogle penge til skolen. Det blev afvist med henvisning til, at der allerede er 12 børn, der skal forsørges, og det kunne han godt se. Men, sagde han så, vi jo også allerede ydede en vigtig støtte til skolen. Det kunne vi ikke lige se, for det havde vi ikke hørt om. Jo, siger han så, alle Lipela børn har jo skolebøger, så i de klasser hvor de går, er man altid sikker på, at der er bøger. Julie fortalte, at vores børn ofte møder i skolen længe før mødetiden for at hjælpe klassekammeraterne med lektier og deles med dem om bøgerne. Det var alt sammen meget glædeligt at høre.

I Kirke med børnene og Sabina

Dagen efter var vi i kirke. Børnene havde været der siden kl. ni, for de gik i søndagsskole. Vi kom lidt tidligt, så de var ikke helt færdige. Vi blev budt velkommen i kirken og præsten spurgte, om vi havde noget imod at hilse på børnene. Det havde vi naturligvis ikke. Vi blev derfor stillet op på række udenfor, og så defilerede alle søndagsskolebørnene forbi. Der var omkring 100, så der blev givet en del håndtryk. Gudstjenesten skulle til at starte, så vi blev grebet af to børn i hver hånd og ført ind i kirken igen. Gudstjenesten bestod af forskellige kor fra menigheden, der kom op til alteret og sang hver deres salme. Der var også forskellige prædikener. En af dem varede 45 minutter. Det er meget lang tid, når man ikke forstår Kikuyu. Hele seancen varede næsten tre timer, og det var rart at komme ud i solen igen bagefter.

Eftermiddagen efter kirken blev tilbragt sammen med børnene. Vi byggede lidt med Lego igen og spillede bold ude i gården og på fodboldbanen. Vi havde taget nogle forstørrelsesglas med, og jeg

viste nogle af dem, hvordan man kunne bruge dem som brændglas på et stykke træ. Det var lidt svært for dem i starten, men nogle af dem fik skrevet deres eget navn på brændestykket.

Da det var blevet tid til at lave aftensmad, gik Rita og jeg i køkkenet og spurgte, hvad vi kunne hjælpe med. Vi blev sat til at skrælle gulerødder og kartofler, og det passede mig fint at være med til det. Det var hurtigt klaret, og så kunne jeg jo hjælpe med at lave chapatis. Chapatis er en slags mad pandekager, der i steges på et lille trækul komfur med en dyb stegepande. Da Julie havde lavet dem var det med fingrene, så det måtte jeg også lige prøve. Det tog lidt overvindelse at sidde med fingrene i den varme olie.

Bjergbestigning af Mount Kenya

Er man på besøg på Lipela og har nogle dage til overs er det en fantastisk oplevelse at bestige Afrikas næsthøjeste bjerg. Det er en forholdsvis let tur, som ikke kræver andet end et par gode sko, almindelig kondi og varm påklædning. Der er koldt på toppen!

Første dag

Niels-Erik og jeg skulle op på bjerget. Wahome, altmuligmanden fra Lipela, skulle være vores fører, og han havde sørget for bærere og proviant til vores fire dages tur. Den første dag gik vi fra indgangen af nationalparken og op til den meteorologiske station i 3000 meters højde. Det var en tur på ca. 10 km gennem en meget smuk skov, og den tog fire timer, heraf en times frokost. Vi blev indkvarteret i en hytte, hvor der var 10 køjesenge. Wahome og de andre skulle sove et andet sted, så vi havde det hele for os selv. Om aftenen blev der serveret en fremragende, 3-retters menu bestående af suppe, oksekød med

masser af forskelligt tilbehør og frisk frugt til dessert. Det var standard for aftensserveringen, og det vi fik at spise på bjerget var det bedste på hele turen. Om aftenen var det stjerneklart, og vi gik ud på en åben plads i midten af lejren for bedre at kunne se. Vi havde ikke stået der ret længe, før vi hørte nogle mærkelige lyde. En mand kom og spurgte om vi havde set bøflerne. Det havde vi ikke, så han viste os hen mod det sted, hvor vi havde hørt lyde. Jeg lyste med lommelygten, og kun 25 meter væk stod fem store bøfler og græssede. Vi fik pludseligt travlt med at komme hen til vores hytte! Der kunne vi nu også se en hel del stjerner, så det var fint nok.

Anden dag

Næste dag blev vi vækket til morgenmad kl. syv. Der var spejlæg, pølser, brød, marmelade og ikke mindst nylavede pandekager. Det er en fremragende måde at starte dagen på. Vi begav os af sted kl. lidt i otte. Det første stykke var i skoven, men efterhånden som vi kom højere op skiftede bevoksningen fuldstændigt karakter. Planterne blev mindre og stod mere spredt, og de så ud til at være temmelig hårdføre. Det skift i vegetationen på ganske kort tid var noget af det mest interessante på turen. Hele tiden blev udsigten bedre og bedre. Vi kunne se ud over dalen og over til Arberdare bjergene på den anden side. Nyeri, Naro Moru og Nyanuki lå tilsyneladende meget tæt ved hinanden, og sletten mod nordvest strakte sig tilsyneladende uendeligt. Det var bare pragtfuldt. Efter ca. syv timer kom vi på til Mackinders Camp, som ligger i 4300 meters højde. Højden kunne efterhånden godt mærkes, men vi havde læst på lektien hjemmefra og vidste, hvordan man kunne forebygge højdesyge; Drik en masse, meget mere end normalt, og sørg for at spise mere end man har lyst til. Man mister appetitten i højden, men det er vigtigt at have indtaget nok energi til at kunne klare turen alligevel. Desuden er det en god idé at lægge bjergbestigningen i slutningen af et Kenyabesøg. Det centrale af landet er højland, som ligger mellem 1500 og 2000 meters højde, så man bliver vænnet til højden bare ved at rejse rundt i landet.

Ved Mackinders var der en masse små Hyrax eller klippegrævlinger. De var meget nysgerrige og kom helt tæt på når bare man sad stille. Vi fik igen et rigtigt godt aftensmåltid, mens vi betragtede at solnedgangen farvede bjerget rødt.

Tredje dag - Toppen

Vi blev vækket kl. to om morgenen og gik af sted i månelysets skær. Månen var ¾ fuld, så der var lys nok til at se. Vi havde taget alt det tøj på, vi havde med, og det var en god ide, da der blæste en meget kraftig vind. De første to timer mellem Mackinders Camp og Austrian Hut var de værste. Det gik meget stejlt op og vinden hylede om ørerne på os. Højden begyndte at gøre sig gældende: Da vi startede den morgen tog jeg tre skridt pr. åndedræt, to timer senere var det lige omvendt. I Austrian Hut i 4800 meters højde fik vi en pause og en kop te at styrke os på. Det er en af de bedste kopper te, jeg nogensinde har fået. Vi kunne stadig se toppen over os, men nu var den da kommet tættere på.

Solopgangen på toppen af bjerget

Det sidste stykke op ad bjerget var nemmere, måske fordi vi kunne se en ende på det hele. Vi var på toppen, Point Lenana i 5000 meters højde, kl. 6:10, 10 minutter før solen stod op. Det var et fantastisk syn. Morgendisen lå som skyer nede i lavlandet, og man kunne virkeligt fornemme de store vidder. Mod syd var Kilimanjaro klart aftegnet med sin bløde, runde top, der stak op gennem skydækket. Der er 300 kilometer mellem de to bjerge, så det var virkeligt klart vejr. Bag os var den højeste top farvet mørkerød af solens første stråler. Den høje top var kun for rigtige, øvede bjergbestigere med udstyr, og det var ingen af os.

Da vi havde været ca. en halv time på toppen, gik vi ned igen. Det var meget interessant at opleve forskellen mellem at gå op og at gå ned. Det er rigtigt, hvad professionelle bjergbestigere siger: Man kan bare slippe med fødderne, så går det hele af sig selv. Vi strøg forbi Austrian Hut i højt tempo, og den stejle side, vi havde maset op ad om natten var pludseligt ingen sag. Nede i Mackinders Camp fik vi serveret morgenmad, og derefter gik vi videre ned til den meteorologiske station. Hele turen fra toppen derned tog kun ca. otte timer. Vi gik også meget stærkt, og mine ben

kunne mærke det i flere dage bagefter. Det var efter at have gået og bremset hele vejen. Vi havde hele eftermiddagen og aftenen i ro og mag i hytten på den meteorologiske station, og det var rart at kunne hvile lidt ud. Det var rart at have fire dage til turen så vi havde god tid hele vejen. Turen kan godt gøres på kortere tid, men pas på højdesyge.

Dagen efter var der kun en kort, hyggelig fodtur ned til indgangen, hvor vi blev hentet. Vi var tilbage på BlueLine igen kl. 11 om formiddagen, og der gav vi øl til vores dygtige fører og bærere. Lisbeth, Julie og Rita var taget ned på Lipela, for de regnede ikke med at vi kom tilbage før om eftermiddagen. Wahome hentede dem, og så drak vi alle sammen en øl til.

Resten af turen

Resten af denne beskrivelse er ment som inspiration til andre, hvis nogen planlægger en rejse til Kenya.
Vi var et mærkeligt rejseselskab. Da Lisbeth og jeg havde besluttet os, og der formede sig en mulighed for en seriøs og spændende oplevelse, var der pludseligt flere, som meldte sig. Lisbeths fætter Niels-Erik havde orlov fra arbejdet og ville gerne bruge noget af tiden på en rejse. Lisbeths veninde og mangeårige rejsekammerat Rita var også med. Endelig var der Julie, som havde boet på Lipela siden september og gerne ville med ud og se noget andet af Kenya. Aldersspredningen var dermed fra 19 til 72 år, men det gav kun rejsen endnu et perspektiv.

Ankomst i Nairobi

Vi fløj via London til Nairobi, hvor vi ankom torsdag 6/2 tidligt om morgenen. Vi blev hentet af James, som skulle være vores chauffør på hele turen. Vi boede hos Shakeel, en af Lisbeths venner fra tidligere besøg. De første par dage i Nairobi gik med at vende sig til at være i Kenya. Vi var ude og se Giraf centeret, hvor de tager sig af de sjældne Rottschild giraffer. Der er mulighed for at gå op på en platform og møde girafferne i deres øjenhøjde – og fodre dem med hundekiks! Det er en lidt skræmmende oplevelse, for en giraf er stor, når den kommer tæt på. Men det er ret skægt for børn i alle aldre. Nairobi Nationalpark har en afdeling, hvor de tager sig af forældreløse elefant- og næsehornsbørn. Der er der mulighed for at se dyrebørnene blive fodret og passet.

Selvom de er store, har de samme appel som hundehvalpe og kattekillinger: Man bliver fuldstændigt betaget af dem. Man kommer helt tæt på de "små", mens de bliver fodret med sutteflaske, støvbader, æder grene og spiller bold med dyrepasserne. Jeg tror, det er de færreste, der ikke godt kunne tænke sig sådan en lille én hjemme i baghaven. Endelig bør man besøge Karen Blixens kaffefarm. Det er en god idé at have læst "Min afrikanske farm" hjemmefra for at få mest muligt ud af besøget. Det giver rummene meget mere sjæl, når man går rundt der, hvor store litterære værker har taget deres begyndelse. De fremmedartede omgivelser, der var hendes hjem i 17 år i Afrika.

Af sted på Safari

Efter et par dage i Nairobi kørte vi af sted. Vi stoppede i Hell's Gate nationalpark, hvor vi benyttede os af den sjældne mulighed for at gå rundt inde i parken. Der er en slugt, man kan gå ned igennem på ca. 1½ time, og det er virkeligt turen værd.

I Kericho mødte vi flere af Lisbeths gamle venner fra tidligere rejser til Kenya. Vi mødte Major, som havde arrangeret flere safariture i Masai Mara og mange andre steder for Lisbeth tidligere. Hans jeep var i stykker, så vi måtte nøjes med at besøge ham denne gang. Tæt ved Kericho ligger landsbyen Kipchimchim. Der har Mellemfolkeligt Samvirke (MS) kørt et projekt for mødre med handikappede børn. MS har overdraget projektet til de lokale ansatte, og de driver det nu videre. Det er også gamle venner, som vi besøgte en hel dag. Vi var rundt og besøge dem alle enkeltvis i deres lerklinede hytter og blev alle steder mødt med en fantastisk gæstfrihed. Om aftenen var der arrangeret en traditionel middag med Ugali, Sokuma Wiki, kartofler, chapatis og kylling. Det var meget lækkert og meget spændende og interessant at prøve.

Besøg hos masaierne

Dagen efter kørte vi ud mod Masai Mara Nationalparken. På vejen skulle vi prøve om vi kunne finde nogle Masaier, Lisbeth havde besøgt flere gange før. Vi havde navnet på manden i familien - men ingen ide om, om de stadig boede, hvor hun tidligere havde været, eller om de var flyttet videre med deres kvæg. Så da vi kom ud i nærheden, spurgte vi om vej. En Masai, som stod oppe ved vejen og bare stod, med sit karakteristiske røde tæppe, sin runga og sin pind sagde, at han vidste, hvor de boede, og det måtte vi jo så tro på! Han kom med i bilen, og så gik turen ud over stepperne. Vejen var bare et hjulspor, da vi startede, og den forsvandt snart i ingenting. Vi fortsatte endnu et stykke gennem det høje græs, som gemte både sten og store termitbo, men så ville James ikke køre længere! Han skulle jo også have bilen med hjem igen. Så måtte vi gå det sidste stykke vej gennem det høje græs. Jeg ved ikke, hvor mange løver, vi er gået lige forbi, for der var mange større og mindre samlinger af skyggefulde træer, hvor de fint kunne gemme sig. Lisbeth berettede ret underholdende om den, de engang tidligere, da de samlede brænde, havde forstyrret under sit måltid, og pludseligt stod ansigt til ansigt med. Vi så dog ikke nogen. Efter en gåtur på ca. en halv time kom vi til nogle hytter, og der var der pludseligt nogen, som vinkede og bød os velkommen. Vi var havnet lige det rigtige sted. Der var stor gensynsglæde hos alle, og vi blev budt på te og helt frisk komælk. Vi havde gaver med og billeder fra sidste gang, Lisbeth havde været der. De var meget interesserede i at se billeder, ikke mindst af dem selv. Der var nogle drenge, som højlydt diskuterede billederne, og James fortalte, at de snakkede om en af køerne, hvordan den havde udviklet sig siden billedet var taget. Det var som om de kendte køerne bedre end deres søskende. Selv de helt små børn kunne navngive hver enkelt ko på billederne.

Masai Mara

Efter besøget blev vi igen ført tilbage til vores bil og videre ud til vejen, som gik ind lige i Masai Mara Nationalparken. Det første vi så, var en stor elefant. Det tegnede meget godt for de følgende dages dyreoplevelser. Vi boede på Fig Tree Camp, hvorfra vi kørte ud hver dag. Vi var meget heldige og så en masse dyr. Store flokke af elefanter, gazeller, antiloper og flodheste. Giraffer, krokodiller, bavianer, krontraner, zebraer, impalaer og gribbe. Vi så tre løver, der var ved at æde en zebra. De var så godt gemt inde i en busk, at vi kun så dem fordi der var andre, der havde set dem før os og holdt ved siden af. Der var geparden med sine to store unger, der lå på en lille forhøjning lige ved vejen og skuede ud over savannen. Nede i floden var fire kæmpestore krokodiller ved at æde en flodhesteunge. Det så meget drabeligt ud, og vi var meget tilfredse med at sidde i vores bil i tryg afstand. Det eneste vi ikke så var leoparder, men så er der jo en god grund til at komme tilbage.

Kagamega Regnskoven

Efter fire dage i Masai Mara gik turen til Kisumu ved Victoriasøen. Der boede vi i Shakeels andet hus. Han var der ikke selv, men han havde sørget for køkkenpersonale og engelsktalende vagtfolk, så vi klarede os fint. Vi kørte op til Kagamega regnskovsreservat, hvor vi fik en utroligt spændende rundtur. Vi så masser af aber, Colobus og to andre lidt mindre arter. Der var en masse spændende insekter og planter. Hærmyrer i store kolonner over stien, sommerfugle og biller. Vi hørte om hvordan figentræet starter med at vokse oppe i toppen af et andet træ og derfra vokser uden om værtstræet og kvæler det. Vores guide, Benjamin, var opvokset i området og godt kendt i skoven. Han havde desuden arbejdet for nogle engelske forskere, så han kunne alle de latinske navne og en masse andre ting om skoven. Han var meget engageret og spændende at høre fortælle.

Besøg i en skole

Samson, en af vagtfolkene hos Shakeel, inviterede os ud for at se hans landbrug. Det ville vi jo gerne, så vi begav os af sted. På vejen kom vi forbi den lokale skole. Der skabte vi temmelig meget postyr, for det var tydeligt, at der ikke kom spændende, hvide mennesker hver dag. Eller hvert år for den sags skyld. Det viste sig, at Samson havde arrangeret besøg på skolen, så vi kom ind og så deres klasser. Når læreren kom ind skulle alle børnene rejse sig og sige 'God morgen' og have tilladelse til at sætte sig igen. Det var noget af en forskel fra de danske, umulige 3.klasser. I det sidste klasseværelse havde de stillet ca. 25 børn fra forskellige klasser op. De var alle sammen forældreløse, og vi kunne jo nok se, at der var behov for et børnehjem lige der. Vi havde jo fortalt om Lipela, og det kunne jo være, vi ville betale for endnu et børnehjem. Det ville vi nu ikke, og det virkede faktisk ret frastødende at se de stakkels børn udstillet på den måde. Efter skolen så vi Samsons lille landbrug. Der var et lille fiskeopdræt nede ved bækken, og det så faktisk meget godt ud. Samson forklarede, at han gerne ville have lavet en indhegning til husdyr, om vi ikke lige kunne købe noget hegnsmateriale til ham? Det kunne vi heller ikke, og vi var faktisk ikke ret samarbejdsvillige den dag.

Thompsons Falls og Ækvator

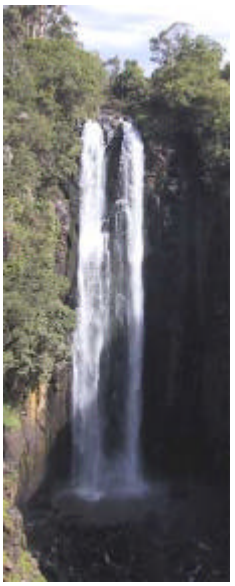

Efter nogle dage i Kisumu kørte vi østpå igen – Nu skulle vi til Lipela og Mt. Kenya. På vejen stoppede vi ved Thompsons Falls, Kenyas højeste vandfald på 72 meter. Det var meget imponerende at se. Der var en mand med en kamæleon, som vi lånte og fotograferede. Det ville han have 20 kroner for. Jeg sagde, at det jo var kamæleonen, der lavede det hårde arbejde, så han kunne få 10 kroner og kamæleonen de andre 10. Det sagde han ikke noget til, og 10 kroner er jo bedre end ingenting.

Lidt længere nede af vejen passerede vi ækvator. Vi havde endnu ikke fotograferet hinanden foran et skilt, for James kendte dette specielle sted. Netop der, var der nogle folk, som gerne ville demonstrere, at dette præcist var ækvator og ikke en smule forkert. Det gjorde de ved at tage en lille skål med et lille hul i bunden og fylde med vand. Når vandet så rendte ud, roterede vandet den ene vej nord for ækvator og den anden vej syd for. Lige på linie med skiltet roterede det slet ikke, så der kunne vi selv se. Jeg prøvede også, og vandet drejede da den rigtige vej for mig også. Men jeg er stadig fuldstændigt overbevist om, at det var et trick. Kort efter vi havde set det lille trick nåede vi frem til Lipela og Mt. Kenya.

Tilbage til Nairobi

På vejen mellem Lipela og Nairobi er der en del ting at se. Turen på ca. 150 km kan klares på ca. tre timer, men vi gjorde en del stop undervejs. Første stop var ved Karatina marked. Vi ville lige se os om og købe lidt frugt til køreturen. Der var en mand, der lavede sandaler af gamle bildæk. De blev kaldt ’Million mile boots’. Han ville gerne bytte lige over, et par bildæksandaler for mine sandaler. Det bytte var jeg ikke helt enig i.

Efter Karatina markedet stoppede vi ved en meget flot souvenir butik, som også lå på vejen. Den var nævnt i rejsebogen, og det var der bestemt grund til, for de havde meget pæne ting. Der var udskårne træfigurer i alle størrelser og former, masker, spyd, knive, trommer, batik, billeder af bananblade og meget mere. Det var helt overvældende.

Sidste stop på turen til Nairobi var ved Thika Falls, nogle fine vandfald, der dog ikke helt kunne måle sig med Thompsons Falls. Der var også nogle små butikker, men de var ikke så interessante.

Mere Nairobi

Dagen efter, tilbage i Nairobi, var det blevet tirsdag og der var et stort masaimarked, hvor de lokale også handlede. Det ville vi gerne ned og besøge, men for ikke at blive snydt alt for meget gik vi ind i nogle almindelige butikker men prisskilte på deres varer. Især Zanzibar Shop på Moi Avenue har

vi fundet ud af, har pæne varer til rimelige priser. Efter at have orienteret os om priserne gik vi ned på det store marked. Der var straks en masse sælgere, som ville have os til at se på deres varer. Det kan være anstrengende for nogen, men jeg kan godt lide det. Kunsten er at sige nej på en sådan måde, at alle stadig har smil på læberne. Lisbeth og jeg fik bevæget os så langt ind i mylderet, at vi hverken kunne komme frem eller tilbage. Vi kom derfor lidt for sent tilbage til vores mødested. Sådan kan det gå.

Nationalmuseet i Nairobi har flere interessante udstillinger. Der er en afdeling, hvor man kan se forskellige redskaber, smykker og våben fra de forskellige stammer rundt omkring i landet. Der er meget af det, der ligner det, man har set nede på markedet, men det betyder bare, at det på markedet er nogenlunde autentisk. Så er der en stor afdeling men nogen af de vilde dyr man kan finde i landet. Mange af den ser noget mølædte ud, og man behøver ikke bruge så lang tid på lige det. Til gengæld har de en meget spændende udstilling om de første menneskers udvikling. Der er gjort mange fund i både Kenya og Tanzania, og den del er meget informativ og spændende sat op. Endelig er der en stor ny afdeling, som beskriver byggeriet af jernbanen fra Mombassa til Victoriasøen. Der er vist arbejdsmetoder, redskaber, personlige beretninger og der er en hel del plads, som beskriver indernes indflydelse på byggeriet og på landet efterfølgende. Man kan sagtens få et par timer til at gå på museet. Lige overfor nationalmuseet er der en slangepark. Hvis man vil kunne sige hjemme, at man har set slanger i Kenya er det det bedste bud, for de er umulige at se i nationalparkerne.

Dagen efter startede vi med et besøg på jernbanemuseet. Det havde Lisbeth og jeg ikke nået sidst, så der var et hængeparti, vi skulle have taget hånd om. På museet var der en masse billeder fra jernbane byggeriet og udenfor stod nogle gamle damplokomotiver. Der var også tre vogne, som havde været brugt til optagelserne af 'Out of Africa', filmatiseringen af Karen Blixens bog.

Vi gik rundt i byen og kiggede, sugede de fremmedartede indtryk til os, og sørgede for at få flest muligt oplevelser med hjem. Om eftermiddagen gik vi ud til Norfolk Hotel og fik en kold øl på deres terrasse. Det er en oplevelse, man ikke må snyde sig selv for. Det er byens, og landets, eneste femstjernede hotel, og

det er en af de ældste bygninger i Nairobi. Der er nogle meget spændende beretninger om byens og hotellets historie, man kan læse mens man nyder sin øl. Man skal også huske at gå ind i gården og kigge. Der står en fin, gammel veteranbil og en rickshaw, der har været brugt i byen for 70 år siden.

Afsked med Kenya

Om aftenen var vi på Carnivore. Det er en ganske særlig restaurant, og det er blevet en fast tradition at tage derud den sidste aften i Nairobi. Carnivore betyder 'kødæder' eller 'rovdyr' og det er et meget passende navn. Systemet er sådan, at der står et lille flag på midten af bordet. Så længe flaget står op kommer tjenerne med den ene kæmpestore, grillstegte kødluns efter den anden, som de skærer stykker af. Ikke nok med det, der er alt muligt forskelligt kød at vælge imellem. Okse, gris, kylling, lam og restaurantens specialitet: Nogle af de vilde dyr. Den aften, vi var der, havde de zebra, impala, eland og en anden antilope, hartebeast. Restauranten får kødet fra nationalparkerne, hvor parkbetjente regulerer bestanden og afliver dyr, der er kommet til skade. Det er aldrig til at vide, hvilket kød de har fået, men man kan være helt sikker på, at der ikke er kød fra truede dyr imellem. Man kan derfor spise med god samvittighed. Det var en god og hyggelig afslutning på den mest fantastiske rejse i Kenya, man kan forestille sig. Jeg var slet ikke klar til at tage hjem, men jeg tager helt sikkert tilbage på et andet tidspunkt. Jeg er slet ikke færdig med Kenya.

-Jakob Rasmussen
Bidragyder til Lipela.